

σιδηρωτών, γυριστά κολλάρα (τά διπλούμενα) Ἀθῆν. Συνών. διπλ. 4) Ἐπὶ ἐνδυμάτων, ὁ ἀνεστραμμένος Ζάκ. Πόντ. (Τραπ.) Χίος κ.ά.: Τὸ σουρτοῦκο μ' γυριστὸν ἐν' (σουρτοῦκο = ἀνδρικός ἐπενδύτης) Τραπ. Πβ. γυρισμέ-
νος. β) Εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν γεωργῶν, τὸ δεύτερον σκά-
ψιμον ἀγροῦ, δι' οὗ ἀναστρέφεται τὸ ἔδαφος Πελοπν. (Ἡλ.):
Γυριστὸ σκάψιμο. 5) Ὁ ἐπανελθὼν δημοσίᾳ εἰς τὸ πάτριον
χριστιανικὸν θρήσκευμα, τὸ ὁποῖον εἶχε προηγουμένως
ἀπαρνηθῆ γενόμενος Μουσουλμάνος Πόντ. (Ἰφ. Τραπ.
κ.ά.) Συνών. κ λ ω σ τ ὅ ς. 6) Ὁ κύκλιος χορὸς Λυκ. (Λι-
βύσσ.) Σύμ. — Λεξ. Ἡπίτ. Συνών. γ ὅ ρ ο ς, Σ α μ ε α κ ὅ ς,
χ ο ρ ὅ ς τ ῆ ς μ ο υ χ ο ὅ ς τ α ς. 7) Θηλ., ἡ ἀτρακτος, ὡς
περιστρεφομένη Κύπρ. 8) Ἡ ἀνέμη Λεξ. Δημητρ.: Βάλ'
τὸ γνέμα 'ς τὴ γυριστή. 9) Ἡ στρογγύλη αὐλὴ τῆς μάνδρας
ζῶων Χάλκ. 10) Τὸ γλύκισμα λ ο υ κ ο υ μ ᾱ ς εἰς σχῆμα
κυκλικὸν Κάλυμν.: Τ' αἰ Νδιρζᾶ θὰ κάμωμε 'γυριστές (τ'
αἰ Νδιρζᾶ = τοῦ ἀγίου Ἀνδρέου). Ἡ νύφ-φῃ δὴν-ρεῖ τῆς
πετθερᾶς τσαὶ 'γυριστές. 11) Οὐδ., πρόχειρον θολοειδὲς κτί-
σμα χρησιμεῦον ὡς καταφύγιον τῶν ποιμένων Λεξ. Δη-
μητρ. 12) Παιδιὰ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παῖδες παίζοντες παῖδες,
ρίπτοντες πρὸς τὰ ἄνω πέντε λιθάρια, ἀναστρέφουν ἀμέσως
τὴν παλάμην διὰ νὰ κρατήσουν αὐτὰ καταπίπτοντα Κεφαλλ.
13) Παιδιὰ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ παῖδες μοιράζονται εἰς δύο
ἰσαριθμοὺς ομάδας καὶ φέρουν ἐναλλάξ ἐπὶ τῶν ὤμων οἱ
μὲν τοὺς ἀντιστοίχους ὅσον χρόνον διαρκεῖ ὁ στερεοτύπως
ἐπαναλαμβανόμενος διάλογος Στερελλ. (Σιβ.) 14) Ὁ
χαρταστὸς Ἰων. (Κρήν.) Συνών. ἀ ε τ ὅ ς 7, ἦ λ ι ο ς, μ π α -
κ α λ ι ᾱ ρ ο ς, π ε τ ᾱ σ ι, π ε τ α χ τ ὅ, χ ω ν ῖ. 15) Κα-
τὰ πληθ., ἀνδρικά καὶ γυναικεῖα ὑποδήματα τὰ ὁποῖα ἐ-
φαρμόζονται ἐπὶ τοῦ καλαποδίου, καθ' ὃν χρόνον κατασκευά-
ζονται, μετὰ τὴν ἀνάστροφον ὅψιν, καὶ εἶτα μεταστρέφονται
εἰς τὴν καλὴν Τῆλ.

Ἡ λ. καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τοὺς τύπ. Γυριστὸ Πελοπν.
(Ξηροκ.) Γυριστὴ Μάντρα Κρήτ. (Ἀξ.)

γυριστράκι τό, ἐνιαχ. 'γυριστράκι Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ θηλ. γυρίστρα τοῦ οὗς. γυριστῆς κατὰ
τύπ. ὑποκορ.

Ὁ ἀσκόπως καὶ διαρκῶς περιφερόμενος εἰς τὰς ὁδοὺς
ἐνθ' ἄν.: Καλῶς τό 'γυριστράκι μου! Μουρέ, μὰ ὅλη μέρα
θὰ 'υρῖζης μέσ' 'ς τίς ῥύμνες; Ἀπύρανθ. Πβ. γυρι-
στῆς 2.

γυριστροκαντούνης ὁ, Ἀθῆν. Πειρ. κ.ά.

Ἐκ τῶν οὗς. γυριστῆς, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γυρί-
στρης, καὶ καντούνη.

Ὁ περιφερόμενος ἀσκόπως, ὁ παρακάμπτων τὰς γωνίας
τῶν ὁδῶν ἐνθ' ἄν.: Δὲν ἔρχεται καὶ μιὰ φορὰ νωρὶς νὰ
κοιμηθῇ ὁ γυριστροκαντούνης. Παντρεύτηκε, γιατί' ἦταν
γυριστροκαντούνα. Ἀπὸ μάννα καὶ πατέρα γυριστροκαν-
τούνηδες, τί παιδιὰ θέλεις νὰ 'βγοῦν; Συνών. βλ. εἰς λ.
γυριστῆς 2.

γυρνεμὸς ὁ, ἐνιαχ. γυρνεμὸς Μ. Λελέκ., Ἐπιδόρπ.,
1, 115.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρνῶ, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γυρίζω. Ὁ τύπ.
γυρνεμὸς κατὰ προληπτ. μετάθ. τοῦ ρ.

Ὁ γυρισμός, ἡ ἐπιστροφή ἐνθ' ἄν.: Ἄσμ.

Μὰ σ' ἀρέσει καὶ δὲ σ' ἀρέσει, | ποτὲ γυρνεμὸς δὲν ἔχει
Μ. Λελέκ., Ἐπιδόρπ., 1, 115.

γυρνοθύρα ἡ, ἐνιαχ. γυρνοθύρα Θεσσ. (Τσαγκαρ.)

Ἐκ τοῦ ρ. γυρνῶ, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γυρίζω, καὶ τοῦ
οὗς. θ ὅ ρ α.

Ἡ γυνὴ ἡ φυγόπονος, ἡ περιφερομένη τὰς διαφόρους
οἰκίας πρὸς συζήτησιν ἐνθ' ἄν.: Εἶμι μιὰ γυρνοθύρα! Δέ
'νι χουράει τοῦ σπῖτ' τ'ς Τσαγκαρ. Συνών. γυρνορο-
γὰ 1, μ π ο λ ο θ ὅ ρ α, π ο ρ τ ο γ ὅ ρ α.

γυρνορούγα ἡ, ἐνιαχ. γυρνορούγα Εὔβ. (Ἀγία Ἄνν.
Ἀκρ. Ψαχν.)

Ἐκ τοῦ ρ. γυρνῶ, διὰ τὸ ὅπ. βλ. γυρίζω, καὶ τοῦ
οὗς. ρ ὅ ρ α.

1) Ἡ γυνὴ ἡ φυγόπονος ἡ ὁποία γυρίζει συνεχῶς εἰς τὰς
ὁδοὺς Εὔβ. (Ἀγία Ἄνν.) Συνών. εἰς λ. γυρνορογὰ.

2) Ἡ ἐλευθερίων ἡθῶν γυνὴ Εὔβ. (Ἀγία Ἄνν. Ἀκρ. Ψαχν.)

γῦρο ἐπίρρ. κοιν. γῦρου πολλαχ. βορ. ἰδιωμ. γῦρον
πολλαχ. καὶ Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) Τσακων. γῦρον
Λυκ. (Λιβύσσ.) ζῦρο Φολέγ. ζῦρον Λέσβ. ὕρον Κάλυμν.
Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γιούρο Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἴγιν. Εὔβ.
(Κουρ. Κύμ.) Μέγαρ. Πελοπν. (Γελίν. Λιγούρ.) Τσακων.
(Χαβουτσ.) γιούρου Ἀθῆν. (παλαιότ.) Εὔβ. (Κουρ. Ὀρ.)
Πόντ. (Οἶν.) ὀγύρου Κρήτ. (Βιάνν.) γυροῦ Κρήτ. (Χαν.)
γιουροῦ Κρήτ. (Σφακ.)

Ἐκ τῆς αἰτιατ. τοῦ οὗς. γ ὅ ρ ο ς λαβούσης ἐπιρρηματι-
κὴν χροιάν διὰ τῶν φρ. π ᾶ ω γ ὅ ρ ο, φ ἔ ρ ν ω γ ὅ ρ ο. Κατὰ
τὸν Γ. Ψυχάρ. (Ρόδ. καὶ μῆλα, 1, 163) ὡς προσερχόμενον
ἐκ τῆς δοτ. τοῦ οὗς. γ ὅ ρ ο ς - γ ὅ ρ ω > γ ὅ ρ ω καὶ κατὰ
τὰ εἰς -ω ἐπίρρ. ἐ π ᾶ ν ω κ.ά. Τὴν γραφὴν γ ὅ ρ ο, προσε-
ρχομένην ἐκ τῆς αἰτιατ. τοῦ οὗς. γ ὅ ρ ο ς, δέχεται ὁ Γ.
Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 29 (1917), 224, Ἐπετ. Φιλολ. Σχολ.
Θεσσαλον. 1 (1927), 20. Οἱ νοτιοελλαδικοὶ τύπ. εἰς -ο ν
καθὼς καὶ ὁ Ποντιακὸς προέρχονται ἐκ τῆς γεν. γ ὅ ρ ο ν
ὡς τὸ ἐπίρρ. α ὕ τ ο ὕ. Βλ. Γ. Χατζιδ., Ἀθηνᾶ 29 (1917),
204.

1) Πέριξ, κύκλω, περιφερικῶς. Συνήθως ἀναδιπλούμενον
πρὸς ἐπίτασιν κοιν. καὶ Πόντ. (Χαλδ. κ.ά.) Τσακων.: Γῦ-
ρο ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔχει πολλὰ δέντρα. Φέρνει βόλτες γῦρο
ἀπὸ τὸ σπῖτι. Κάθισαν ὅλοι γῦρο ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ
ᾄδουσαν τὸ φαγοπότι. Κοίταξε γῦρο, μὴν ἔρχεται κανένας
κοιν. Ἐλα γῦρον - γῦρον γιὰ νὰ μὴ ρίξῃς τὰ σπασμένα
(πέρασε ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ ἀγροῦ) Μῆλ. Ἦτανε γιού-
ρου - γιούρου γιὰλὸς τβαὶ πόθενε βρὸς ὁ τοῖχος (πόθενε
βρὸς = πρὸς τὰ ἐμπροσθεν) Μέγαρ. Δὼ χάμου οἱ σου-
τσές θέλουνε γιούρο κοπρέα Εὔβ. (Κουρ.) Γῦρον - γῦ-
ρον 'ς τὸ σπῖτι βάλαμε τσακίλια (=χαλίκια) Κύπρ. Γῦρο -
γῦρο 'ς σὸν παχτᾶν ἐποῖκεν ἕνα φραχτὴν (πέριξ τοῦ κήπου
ἐκαμαν ἕνα φράχτην) Χαλδ. Νὰ θωρᾶμ' τὸ δεντρέ τὸ στδά-
θι πῇ μαζώτ' γῦρο - γῦρο (νὰ ἴδωμεν τὴν σκιὰν τοῦ δέν-
δρου, ἡ ὁποία συνεκεντρώθη πέριξ αὐτοῦ) Τσακων. Ἦπσα-
σεν τζ' ἐστόλισεν δὴν γόρη γῦρον - γῦρον μὲ τ' ἄτθη (ἐκ
παρκαμυθ.) Ἀστυπ. Θέλει νὰ τοῦ κάμη ὕρου - ὕρου κομμοῦλ-
λες χρουσές (ἐκ παρκαμυθ.) Κάλυμν. || Φρ. Φέρνω γῦρο (πε-
ριέρχομαι) κοιν. Ἐφερα γῦρο τὴν ἀγορὰ γιὰ ἕνα λεμόνι (πε-
ριῆλθον ὅλην τὴν ἀγορὰν) κοιν. Φέρνον γῦρον (περιστρέφω
τι) Ἐνα λιθάρ' βάνουμ' ἀποκάτ', ἄλλο ἀποπάν' κί τοῦ φέρ-
νουμ' γῦρον ἐνιαχ. Κάνω γῦρον - γῦρον (περιστρέφομαι)
Κρήτ. (Μεραμβ.) Τὸ φέρνω γῦρο - γῦρο (προσπαθῶ νὰ εἴπω
τι πλαγίως) ἐνιαχ. Συνών. φρ. Τὸ φέρνω ἄπ' ἔξω-ἄπ'
ἔξω. Ὁ τσαϊρὸς τὰ φέρνει γιούρου-γιούρου γιὰ βρογχὴ
(βαίνει πρὸς βρογχὴν) Μέγαρ. Τὰ φέρνω γῦρο (ἐξοικονομῶ

